

Introductieactiviteit: Wie volg je?

De leerlingen ondervinden dat zij (net als ieder ander) zich in onduidelijke situaties laten beïnvloeden door hun omgeving. Zij ontdekken dat mensen geneigd zijn te kijken naar wat een ander doet. Wie je volgt verschilt echter per situatie en per persoon.

Doelen

- Leerlingen worden nieuwsgierig naar het thema “aanstekelijkheid van protest”.
- Leerlingen worden zich bewust van hoe beïnvloeding in de groep werkt.
- Leerlingen ontdekken of en op welke manier zij beïnvloed worden.

Variant A: Spullen pakken

Duur

5 minuten activiteit, 20 minuten nabespreken

Werkvorm

Klassikaal

Benodigdheden

- Twee kinderen die in het complot zitten (de zogenaamde mollen)
- Voor alle leerlingen een kaartje ‘Wie volg je?’ (zie website)

Vorbereiding

Vraag twee leerlingen (mollen) of zij een speciale opdracht willen uitvoeren. Vraag ze om voor het einde van een bepaalde les te beginnen met het opruimen van hun spullen en daarna weg te lopen. Dat mogen ze doen op het moment dat jij een bepaald ‘codewoord’ hebt uitgesproken. Spreek samen het codewoord af.

Activiteit

Terwijl de les nog niet helemaal afgelopen is, beginnen de mollen al met het opruimen van hun spullen. Negeer dit volkomen en ga gewoon verder met het afronden van de les. Eens kijken of er meer leerlingen volgen.

Afronding

De activiteit wordt afgerond met een klassengesprek in de volgende les. Laat alle leerlingen voorafgaand aan het gesprek een kaartje invullen (kaartjes: zie website) waarop ze aangeven naar wie ze vooral hebben gekeken bij hun beslissing om wel of niet hun tas in te pakken. Ze mogen niet overleggen bij het invullen van de kaartjes! Verzamel de kaartjes en bewaar ze voor Verkenningactiviteit 1: Beïnvloeding in beeld.

Besprek met de leerlingen: Wat gebeurde er? Wilde je ook meedoen en je tas inpakken of deed je het toch maar niet? Waarom deed je wel/niet mee? Deed je dit bewust/onbewust? Heb je dit soort groepsdruk eerder meegemaakt in een andere situatie? Het is erg belangrijk dat kinderen op een veilige manier over hun keuzes en ervaringen kunnen praten en dat er dus niet het gevoel ontstaat dat er goede/foute keuzes zijn gemaakt. Besprek tot slot dat het over beïnvloeding gaat en dat dit met het thema ‘protest’ te maken heeft.

Variant B: De marshmallowtest

Duur

30 minuten spel, 20 minuten nabespreken

Werkvorm

In twee groepen of met twee klassen

Benodigdheden

- Een verborgen camera die de hele klas filmt (voor beide groepen)
- Verschillende bordspellen, genoeg om de hele klas te laten spelen
- 2 bakken met marshmallows (of andere dingen die leerlingen lekker vinden)
- Per groep een leerling die in het complot zit (de zogenaamde mol)
- Voor alle leerlingen een kaartje 'Wie volg je?' (zie website)

Vorbereiding

Voor deze activiteit heb je twee groepen nodig die niet van elkaar zien wat er gebeurt. Je kunt de klas in tweeën splitsen en ze om de beurt of in aparte ruimtes de activiteit laten doen of je kunt het met twee klassen doen.

Beide groepen worden gefilmd met een verborgen camera. Zorg dat je de camera(s) zo installeert dat je zoveel mogelijk kan zien van wat er in de klas gebeurt.

Vraag vooraf twee leerlingen (één per groep) om straks, zodra jij het lokaal uit bent, rustig van de marshmallow te gaan eten en te zeggen dat jij het toch niet zult merken omdat het er zoveel zijn. Gedurende jouw afwezigheid blijven ze af en toe (dus niet te snel achter elkaar) een marshmallow eten, in totaal ongeveer vijf.

Activiteit

De leerlingen gaan in groepjes aan de slag met een bordspel.

In beide groepen doet de leraar net iets anders:

- Groep 1: Bij de ene groep spelen de leerlingen spelletjes en staat er een bak met marshmallows duidelijk zichtbaar in de ruimte. Zeg niets over de bak met marshmallows. Als er naar de bak gevraagd wordt, zeg dan dat je ze later zal vertellen waar die voor is. Verlaat na tien minuten de ruimte voor ongeveer tien minuten. Wat doen de leerlingen? Er is een mol die begint met marshmallows eten zodra je weg bent, volgen de anderen?
- Groep 2: Bij de andere groep gebeurt precies hetzelfde, behalve dat je bij het weggaan duidelijk voor iedereen hoorbaar zegt: "Blijf maar van die marshmallows af". Ook nu zal de mol beginnen met marshmallows eten, wat doen de anderen nu?

Afronding

Rond de activiteit af met een klassengesprek in de volgende les (zodat je de opnames kunt voorbereiden). Laat de leerlingen meteen weten dat de camerabeelden geen consequenties zullen hebben en dat je ze meteen na de les zult wissen. Na het bekijken van de camerabeelden (dus voor de rest van het gesprek) vullen alle leerlingen een kaartje in waarop ze aangeven naar wie ze vooral hebben gekeken bij hun beslissing om wel of geen marshmallows te eten (kaartjes: zie website). Ze

mogen niet overleggen bij het invullen van de kaartjes! Verzamel de kaartjes en bewaar ze voor Verkenningactiviteit 1: Beïnvloeding in beeld.

Bespreek met de leerlingen: Wat gebeurde er? Op basis waarvan koos je om te snoepen of om toch niet te snoepen? Werd je door iets of iemand beïnvloed? Voelde je groepsdruk? Twijfelde je? Waren er verschillen tussen wat er gebeurde in groep 1 en groep 2? Waarom waren deze verschillen er wel/niet? Heb je eerder groepsdruk meegemaakt in een andere situatie? Bespreek vervolgens dat het over beïnvloeding gaat en dat dit met het thema 'protest' te maken heeft.

Tips

- Het is erg belangrijk dat kinderen op een veilige manier over hun keuzes en ervaringen kunnen praten en dat er dus niet het gevoel ontstaat dat er goede/foute keuzes zijn gemaakt.
- Let erop dat je de camerabeelden zorgvuldig wist!
- De camera kan het beeld versterken van wat er is gebeurd, maar is niet strikt noodzakelijk als je denkt dat de leerlingen eerlijk zullen zeggen of ze een marshmallow hebben gegeten als je zegt dat het een test was.
- De bordspellen zijn een willekeurige activiteit, dat mag ook een willekeurige andere activiteit zijn waarbij de leerlingen tien minuten zonder leraar kunnen. Het is wel belangrijk dat beide groepen dezelfde activiteit doen, omdat de aard van de activiteit anders invloed kan hebben op de resultaten van het proefje.